

DORINA PASCU: „Pentru mine România e compusă doar din teatru“

Dorina Pascu s-a născut lângă Timișoara, în 1969. La vârsta de 12 ani s-a stabilit împreună cu părinții în Germania, unde apoi a studiat teatrologia la Universitatea din Bayreuth. A continuat studiile în Austria, urmând în paralel teatrologia la Universitatea din Viena și actoria la Școala de Teatru „Pygmalion“ de aici. A audiat la A.T.F. din București, cursurile profesoarei Sanda Manu. Actualmente este actriță la Teatrul „Pygmalion“ din Viena.

Am întâlnit-o pe Dorina Pascu într-o celebră cafea vieneză, Café Stein. La ora aceea nu știam despre ea decât că este o actriță de origine română; scopul întâlnirii era pur și simplu acela de a ne cunoaște... Întâziasem căutând strada Währinger, iar când am ajuns, m-am speriat dând cu ochii de mulțimea destinsă și veselă (artiști și iubitori de artă) ce ocupa scaunele cafelei. Mi-au atras însă atenția o privire puternică și un surâs cald, venind de la o doamnă blondă, care avea pe masă ziarul „România liberă“. Era Dorina Pascu, pe care de atunci aveam să o revăd în repetate ocazii – jucând, bucurându-se, răsând în hohote, ajutându-și prietenii, gătind, frământându-se, iubind cu disperare teatrul...

□ Cum te-ai apropiat de lumea teatrului?

■ Prima viziune de ritual am trăit-o în biserică. Cred că aveam 7-8 ani, cântam în corul unei biserici și atunci am perceput ritualul religios ca pe un spectacol. M-a fascinat... Atât de tare încât, la un moment dat, urmărind cu atenție ce se întâmplă, am uitat că trebuia să „intru“, mi-am uitat partitura!

□ Ai plecat din țară la 12 ani. Care a fost primul pas făcut, în Germania, pe drumul teatrului?

■ Acolo am jucat în trupa de teatru a școlii superioare – echivalentul liceului din România. Apoi, am început să studiez teatrologia, la Bayreuth. În Germania această școală este alcătuită altfel decât în România, în sensul că ea nu ține de Academia de Teatru, ci este o secție a Universității. După mult timp, adică în 1993, am intrat la Școala de Actorie „Pygmalion“, aici, la Viena.

□ Câteva amănunte din perioada cât ai frecventat cursurile de actorie...

■ Aici am avut marele noroc să o întâlnesc pe doamna Camelia Țino, care m-a făcut să devin ceea ce sunt din punct de vedere actoricesc. A fost profesoara mea de actorie și m-a ajutat cu multă răbdare, cu multă înțelepciune să devin actrița pe care ai văzut-o pe scena Teatrului „Pygmalion“. Școala de teatru „Pygmalion“ durează trei ani și jumătate; în ultima jumătate de an se face practică. Pe scenă am început să joc din 1995, de când s-a înființat acest teatru.

□ Cât te-a ajutat în meseria de actor studiul teatrologiei?

■ A fost foarte important. Mi-am dorit, încă de la începutul drumului meu artistic, să înțeleg tot ce se întâmplă în relația regizor-actor, să înțeleg cerințele regizorului și motivațiile acestuia. Am avut nevoie de date, de cunoștințe privind tot ce se află „împrejurul“ actoriei – istoria teatrului, teoriile –, urmând ca apoi să am dreptul, ca actor, la opțiune. Să nu fiu doar un material maleabil în mâinile regizorului... Poți să iei studiul teatrologiei ca pe un lux, care însă mi-a fost extrem de necesar.

□ În 1993 ai fost audientă la Academia de Teatru și Film din București, experiență în urma căreia ai continuat la Viena, în paralel, teatrologia și actoria. Ce a însemnat pentru tine perioada în care ai urmărit cursurile Academiei din București?

■ Am stat la București trei sferturi de an. Ideea principală, „cheia“ pe care am primit-o acolo a fost că în actorie trebuie să muncești imens pentru a face plauzibilă ideea că ești actor. Să fii convins și să-ți convingi pe ceilalți că ești actor. Eu știam în sinea mea că sunt, acesta a fost țelul meu, este viața mea, fără actorie n-aș putea trăi; dar nu știam

să transmit clar acest lucru, aveam un soi de timiditate...

□ Ce este, de fapt, Teatrul „Pygmalion“?

■ Teatrul „Pygmalion“ este condus de același director care conduce și Școala „Pygmalion“ (dar sunt două instituții diferite): regizorul Țino Geirun. În '95 am avut norocul să fiu distribuită în toate cele trei premiere cu care s-a deschis Teatrul „Pygmalion“. De atunci, am jucat aproape în fiecare producție a acestui teatru.

□ Ai jucat până acum vreun rol în românește?

■ Nu.

□ Ești tentată?

■ Sunt, dar îmi dau

seama că ar fi mici dificultăți. Ar dura mai mult până să ajung în adâncimile rolului, pentru că limba germană e limba mea maternă: mama este nemțoaică, iar tata, român. De la vârsta de 12 ani educația mea s-a desfășurat în limba germană, iar acest lucru m-a marcat. Cred că gândesc în limba germană.

□ Teatrul „Pygmalion“ are însă legături cu teatrul românesc. Simți o solidaritate cu teatrul care se face în România, astăzi?

■ Mai mult decât atât. Cum să spun?... Pentru mine, România, unde nu mai am rude, este compusă doar din teatru. Și din prieteni care lucrează în domeniul teatrului. Pentru mine România înseamnă nostalgia, dorul și amintirile pe care le am, simbolizate de teatru... Când mă duc la București, revăd prieteni actori sau regizori cu care, invariabil, merg la teatru.

□ Ce înseamnă Teatrul „Pygmalion“ pentru comunitatea română din Viena?

■ Un fel de „acasă“. Când vin trupe din România, săliile sunt arhipline. Publicul român îi e dor de limba română, de actorii români. Este un fel de... identificare.

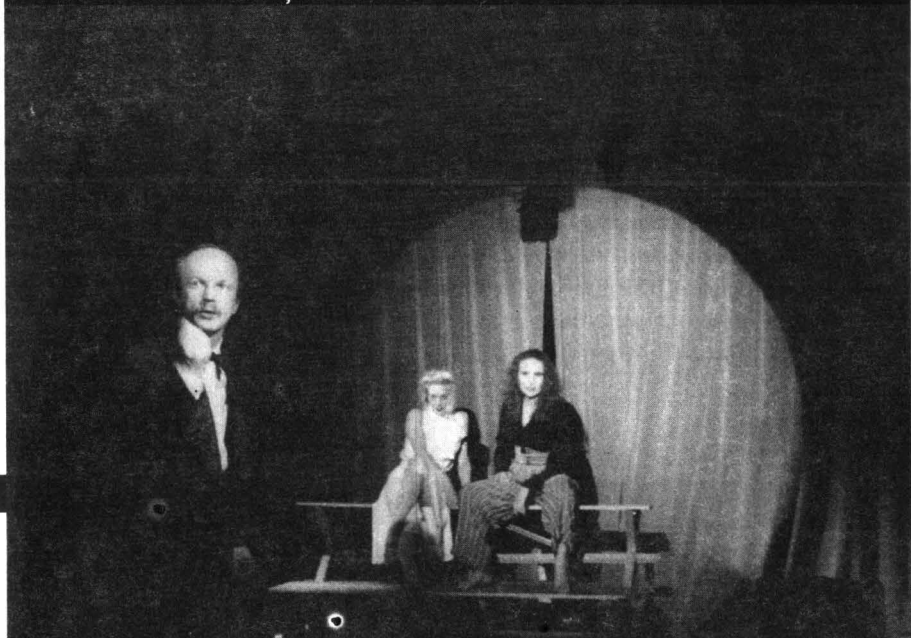
□ Am constatat, răsfoind presa austriacă, faptul că te-ai bucurat de succes în spectacolul Lola Blau de Georg Kreisler, în regia lui Țino Geirun. Nu ți-a fost frică de Lola Blau?

■ Mi-a fost. Văzusem la Târgu-Mureș spectacolul cu Maia Morgenstern, l-am revăzut la București și, în mod firesc, m-am întrebat: oare poate face mai mult Dorina Pascu?... Pe de altă parte, mă simțeam între două protagoniste importante care interpretaseră Lola Blau: Maia Morgenstern și Tópsi Küppers din Germania, care a făcut acest spectacol celebru în toată lumea. Erau pentru mine mari termeni de comparație.

DIASPORA

Imagine din Cu ușile închise de Jean-Paul Sartre la Teatrul „Pygmalion“, cu Dorina Pascu (regia: Țino Geirun)

SCENA LUMII

ORESTIA – oul Kinder sau tehnica ambalajului

Pentru cel care a cunoscut o perioadă suficient de îndelungată lumea produselor „vărsate” – zahăr vărsat, biscuiți vărsați, ulei vărsat (!) –, trecerea în universul mărfurilor ambalate este percepută inițial drept un benefic semn de prosperitate și civilizație. Cine poate spune că, la începutul anilor '90, nu a încercat gustul, mai mult sau mai puțin savuros, al dulciurilor de tot felul, împins de unica, teribila tentație a hârtiei multicolore și strălucitoare? Cea de a doua etapă în experiența cumpărătorului constă în descoperirea amară a unei profunde discrepanțe între supradimensionarea semnificativului și inconsistența semnificativului, fază căreia, pentru o percepere mai simplă, îi putem atașa imaginea „simbolică” a „oului Kinder”. La un nivel superior, entuziasmul din ce în ce mai temperat al consumatorului constată că, în esență, toate produsele sunt concepute conform aceleiași strategii și că rolul său este de a asista la proliferarea aproape ionesciană a ouălor „surprinză”.

În mod teoretic, categoria „consumatorilor de artă” ar putea constitui excepția care confirmă regula. Din păcate, practica infirmă din ce în ce mai frecvent această supoziție.

O avalanșă de caiete-program, afișe, mini-afișe, cărți poștale, de o ținută grafică impresionantă, anunța pentru începutul anului 1997 un spectacol de „primă calitate” la Teatrul Nanterre-Amandiers: trilogia eschiliană **Orestia**. Tentație, bineînțeles, irezistibilă: ținuta intelectuală a teatrului de la Nanterre, provocarea textului antic, traducerea franceză semnată de Paul Claudel. Un singur semn de întrebare (esențial, așa cum se va dovedi ulterior): regizorul cvasi-anonim. Cum însă înțelepciunea populară recomandă impredictibilitatea săriturilor iepurei, am decis să înlătur ezitățile și să văd spectacolul montat de Serge Tranvouez.

Scena vastă, surmontată de două pasarele, îmi apare ca un amplasament ideal pentru respirația amplă de care are nevoie trilogia eschiliană. Sub lumina unui reflector, corul se află deja în așteptare: cinci femei în costume masculine și Corifeul, în frac, purtând un curios joben roz.

În interviul din caietul-program regizorul mărturisește că una dintre dificultățile reale ale textului antic – insurmontabilă, din nefericire, pentru autorul spectacolului – este tocmai modalitatea de reprezentare a corului. „Pentru greci – precizează Serge Tranvouez – corul semnifica într-adevăr ceva foarte concret, era o referință directă la ceremoniile și la viața cetății. Astăzi, reuniunile și manifestațiile noastre sunt total desacralizate și funcția corală a dispărut. În teatru este deci foarte complicat să găsești un echivalent pentru acest cor antic ce nu mai deține același loc în societate. (...) În ceea ce privește corul, am încercat să arăt cum poate fi, în același timp, garant al unei memorii, martor al protagoniștilor și mediator în raport cu publicul”.

Dacă este adevărat că o problemă corect formulată este pe jumătate elucidată, nu e mai puțin adevărat că în domeniul artistic, în general, și mai ales în teatru, cealaltă jumătate este

□ Cum simți că ți-a ieșit rolul?

■ Sunt foarte bucurătoare că nu seamănă cu nici una dintre creațiile amintite. În afară de muzica spectacolului, care este aceeași, nimic nu e la fel. Și, având în vedere reacțiile publicului, oamenii care mă întrebă când se va relua **Astă seară Lola Blau**, îmi permit să spun că a ieșit un spectacol foarte bun.

□ Ce relație stabilești cu publicul atunci când ești pe scenă?

■ Îl simt ca pe un prieten. Încerc să îl conving. Am simțit că am avut spectacole foarte bune chiar și atunci când era în sală un număr redus de spectatori.

□ Te socotești o vedetă?

■ Sunt doar un actor care încearcă să dea tot ce are. Vedetă te pot considera alții.

□ Ce crezi despre teatrul din România?

■ Mi se pare unul dintre cele mai bune din Europa – și am văzut mult teatru. Aș vrea – și cred că se va ajunge la acest moment – să fie mult mai cunoscut în lume. Eu am să ajut la asta atât cât voi putea.

□ Este important pentru o actriță să fie frumoasă?

■ Nu mă consider frumoasă, ci interesantă. După părerea mea, importantă este expresia. Pe mine nu m-a... ajutat fizicul, nu am fost niciodată distribuită într-un rol pe considerente fizice.

□ Cum te apropii de personajele pe care urmează să le interpretezi?

■ Având în vedere școala pe care am făcut-o, mă apropii din afară. Nu sunt actorul stanislavskian care se scufundă în personaj. Nu mă „joc” însă nici pe mine însămi. Nu eu, Dorina Pascu, arăt că acum fac *Mirandolina*. Caracterul, rolul îl găsesc peste tot, pe stradă, la tine, la cunoștințe... Și cu cât îmi este mai îndepărtat personajul, ca tipologie, cu atât îmi face mai multă plăcere să îl joc.

□ Ce ai simțit, ca actriță, atunci când ai jucat, la Teatrul Național din Târgu-Mureș, în Insula Caprelor, montată de Kincses Elemér?

■ A fost o experiență pozitivă, am simțit încurajarea publicului. Jucam în limba germană, dar spectacolul se mai montase acolo, tot de către Kincses Elemér, în limbile română și maghiară. Eram din nou urmărită de comparații... varianta a treia, un mare suspans... Dar a fost bine, colegii care jucaseră în celelalte două montări erau de față...

□ Este Teatrul „Pygmalion” o victorie pentru tine?

■ Este atât de clar că da, încât nu știu ce să spun mai mult...

M-am despărțit de Dorina Pascu, într-o seară vieneză, știind că urma să o revăd la București, în spectacolul Astă seară Lola Blau, și cu sentimentul că dragostea de teatru este un argument suficient pentru a face să existe în lume, dincolo de împărțirile geografice, o mare familie spirituală.

Pe Alserstrasse 43, acolo unde se află Teatrul „Pygmalion”, singurul meu pașaport a fost revista „Teatrul azi”.

■ C.M.